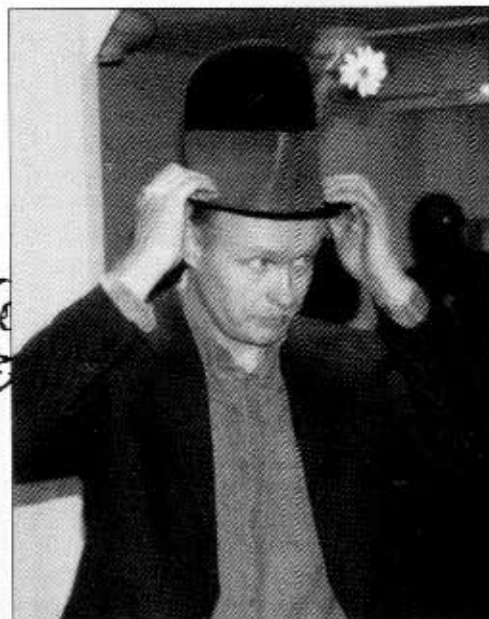

Puupäähätun perustelut

Kuva: Pekka Tuliara

Suomen Sarjakuvaseura päätti jakaa Puupäähätun tänä vuonna sarjakuvapiirtäjä-maanviljelijä Jukka Tilsalle. Tilsan tunnetuin sarjakuva on Helsingin Sanomissa ilmestyvä Pauli Kallion käsikirjoittama Postimies Niilo. Takana on kuitenkin sivukaupalla neronleimauksia ennen sitä.

Tilsan tuotannon kivijalka on hänen Zärpä-lehtensä. Punk-liike ja kopiokoneiden yleistymisen vapautti nuoret sarjakuvapiirtäjät väsäämään omia lehtiä 1970- ja 1980-lukujen taitteessa. Kolmen vuonna 1980 ilmestyneen numeron sarjat nostivat tekijänsä kerralla kulttimaineeseen. Zärpän sarjat jättivät lukijaansa pysyvän muistijäljen. Kun lehteä piti kerran käsisään, sen halusi välttämättä omakseen. Tilsan sarjojen hillitön kielenkäyttö ja absurdit juonenkäänteet olivat jotain sellaista, mitä ei löytynyt mistään muusta aikakauden sarjakuvasta.

Tilsan piirrostyylillä on todella yksinkertainen, mutta silti tai juuri siksi omintakeinen. Zärpän ilmestyttyä useat nuoret piirtäjät matkivat Tilsan naivistista jälkeä. Vastaavaan sarjakuvalliseen ilotulitukseen ei kuitenkaan hiilipaperikopioilla yllä.

Tilsan sarjoissa ei ole koskaan ollut mitään trendikästä, ne ovat ajattomia ja hyväntuulisia. Keinovalikoimaansa Tilsa

käyttää hallitusti välttämättä niiden ryöstöviljelyn riskit. Muista absurdeista sarjakuvista poiketen tarinat ovat hauskoja ja oivaltavia muidenkin kuin tekijänsä kaverien mielestä.

Toisaalta Tilsa on läpi uransa muokannut suomen kieltä omiin tarkoituksiinsa sopiviksi. Pohjaksi hän otti mielestään ärsyttävän "nuorisokielen", jossa kirjainpari ks korvataan x:llä. Tekijän käsittelyssä moni muukin kirjain, ja kirjainpari, on saanut väistyä komealta kalskahtavien z:n x:n ja q:n tieltä. Kielisoppa on valmis, kun tekstiin lisätään vielä harvinaiseksi tunnistettavia tai itse keksittyjä sanoja heittomerkeillä ryödittynä.

Kymmenen vuotta Zärpän jälkeen Tilsa

teki paluun, kun Suuri Kurpitsa julkaisi Tilsan uusia tarinoita. Samoihin aikoihin ilmestyi Tilsan kokoelma-albumi Zärmik-käimmät (1994), joka osoitti, että ajan usein armoton hahmo ole tuhonnut tarinoita vieläkin.

Vuonna 1998 valmistui kokonaan uutta materiaalia sisältänyt albumi Potaattien Yö, ja vuonna 1999 syntyi omaelämäkerrallinen Päin heiniä -lehti. Ne osoittivat Tilsan löytäneen pitkän tauon aikana entistäkin enemmän tasoa tarinoihinsa. Absurdi huumori oli tallella mutta aiempaa jalostuneemmassa muodossa. Vain kukaan siltä, että Tilsa tuntee elämän syvimmän olemuksen paremmin kuin moni muu. ■

